

Uutta väkeä kaleereissa

Anno Domini 1994 tuo muutoksia Hallinnon Tutkimus -lehden toimituskuntaan. Lehden toimitus jatkuu Kuopion yliopistossa, mutta Risto Harisalo jättää päätoimittajuuden. Hänelle haluan esittää nöyrimmät kiitokset työstä lehden ja sen kautta koko suomalaisen hallinnon tutkimuksen kehittämisessä. Lukijat jäävät kaipaamaan Harisalon lohosukuisia pääkirjoituksia, jotka pirteällä tavalla testasivat lukijoiden omien ajatusmallien reunoja. Vakavasti otettaviin näkemyksiin ja kannanottoihin hän aika ajoin sisällytti viikarimaista ilmettä, jota voisi luonnehtia entisen koulupojan huudahduksella huoltoasemalla: »Äkkiä litra bensaa koulu palaa». Hallinnon Tutkimus on edellisen toimituskunnan työn tuloksena elinvoimainen ja »tulokunnossa».

Peruslinja lehdessä säilyy ennallaan. Tarvetta nopeisiin sisällöllisiin tai rakenteellisiin muutoksiin ei ole. Luonnollisesti käynnissä olevat syvälliset yhteiskunnan murrokset sekä kotimaassa että kansainvälisesti, asettavat hallinnon tutkimukselle, ja tulosten julkaisemiselle, uusia kohteita ja vaatimuksia. Hallinnon tutkijoille, konsulteille ja käytännön kehittäjille on rajattomasti työsarkaa ja myös kysyntää. Tässä tilanteessa haasteellisiksi kysymyksiksi nousevat seuraavat: Ovatko tutkijoiden ja konsulttien kehittämät teoreettiset lähestymistavat ja mallit käyttökelpoisia? Soveltuvatko ne metodirajoitteineen laaja-alaisen hallinnollisten muutosten analyysiin? Väliytyykö eri osapuolten keskuudessa kertyvä pätevä tieto ja tietämys muille hyödynnettäväksi? Kykenevätkö akateemiset tutkijat ja hallinnon ammattilaiset aitoon ja rakentavaan vuoropuheluun? Alan julkaisukanavana Hallinnon Tutkimuksen tehtävä on jatkossakin edistää kriittistä keskustelua.

Hallinnon Tutkimuksen uusien toimituskuntien aloittaessa perinteenä näyttää olleen painottaa monitieteisyyden merkitystä lehden sisällön linjauksessa. Haasteet on esitetty julkisoikeuden ja taloustieteiden suuntaan. Myös hallinnon, johtamisen ja organisaatioiden tutkimuksesta kiinnostuneille sosiologeille, sosiaalipsykologeille ja historian tutkijoille on lähetetty viestejä. Unohtamatta lehdessä valtavirtana säilyneitä julkishallinnon, kunnallistieteen ja politiikan tutkijoita. Vaikka lehden monitieteisyyden tavoitteen saavuttamisessa on vuosien mittaan onnistuttu vain osittain, haluan vieräyttää pallon kiertoon taas kerran.

Haaste on jälleen ajankohtainen, sillä perinteiset tieteenalakohtaiset rajat murtuvat. Esimerkiksi käsityksemme suomalaisen yhteiskunnan sääntelystä ja ohjauksesta ovat muotoutumassa uudeksi kansainvälisen integraation paineessa. Siirtyminen asteittain hyvinvointivaltiosta kohden säänneltyjen markkinoiden ohjaama hyvinvointiyhteiskunta ja sen verkostoituvaan palvelurakenteeseen nostaa hallinnon tutkimuksen piiriin moniulotteisia ja vaikeasti tutkittavia ilmiöitä. Yrittäjyyden uudet muodot ja liikkeenjohdon ohjausvälineet ovat tulleet laajasti julkisten organisaatioiden käyttöön. Toisaalta myös avoimen sektorin yritystoiminnalta ja liike-eläältä vaaditaan selkeämpää yhteiskunnallista vastuuta, ei vähiten pankkikriisin ja massatyöttömyyden jätöksiltä.

Hallintoa tutkivien tieteiden tehtävänä on arvioida kriittisesti, kuinka hyvin tasapainoilu eri alueilla on onnistunut toiminnan taloudellisuudessa ja tehokkuudessa, missä määrin toimintarakenteet säilyvät kilpailukykyisinä heikentämättä työelämän laatua, kuinka taataan palvelun korkea laatutaso ja ylläpidetään tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden ihanteita. Eikä pelikentältä suinkaan jää sivuun asiakkaat ja kansalaiset. He vaativat oikeutetusti suurempaa vapautta ja määräysvaltaa itseään koskevilla asioilla muutenkin kuin edustuksellisen demokratian keinoin.

Näistä toimintaympäristön muutoksista seuraa, että hallinnon tutkijoiden tulisi löytää nykyistä monipuolisempia kytkentöjä eri yliopistojen ja laitosten välillä. Myös tutkimuksen ja käytännön kehittämisen etäisyyttä ja aikaviivettä on pystyttävä lyhentämään. Muutosten sykli on pikemminkin kiihtyvää kuin hidastuva. Hallinnon Tutkimus jatkaa ponnistelujaan omassa tiedonvälittämissähtävässään.

Juha Kinnunen